



# ЗАКОН УКРАЇНИ

## Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 15, ст.232)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами  
№ 2756-VI від 02.12.2010, ВВР, 2011, № 23, ст.160  
№ 5088-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 30, ст.343  
№ 5492-VI від 20.11.2012, ВВР, 2013, № 51, ст.716  
№ 644-VII від 10.10.2013, ВВР, 2014, № 22, ст.775  
№ 1207-VII від 15.04.2014, ВВР, 2014, № 26, ст.892  
№ 1673-VII від 02.09.2014, ВВР, 2014, № 43, ст.2037  
№ 1706-VII від 20.10.2014, ВВР, 2015, № 1, ст.1  
№ 888-VIII від 10.12.2015, ВВР, 2016, № 3, ст.30  
№ 921-VIII від 24.12.2015, ВВР, 2016, № 6, ст.58  
№ 1492-VIII від 07.09.2016, ВВР, 2016, № 43, ст.736 - положення щодо застосування  
пробаційних програм набирають чинності з 1 січня 2018 року  
№ 1973-VIII від 23.03.2017, ВВР, 2017, № 17, ст.212}

Цей Закон відповідно до Конституції України регулює відносини, пов'язані зі свободою пересування та вільним вибором місця проживання в Україні, що гарантуються Конституцією України і закріплені Загальною декларацією прав людини, Міжнародним пактом про громадянські та політичні права, Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод і протоколами до неї, іншими міжнародними договорами України, а також визначає порядок реалізації свободи пересування та вільного вибору місця проживання і встановлює випадки їх обмеження.

*{Прембула із змінами, внесеними згідно із Законом № 5088-VI від 05.07.2012}*

### Стаття 1. Дія Закону

Дія цього Закону поширюється на громадян України, а також на іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, відповідно до їх прав та свобод, передбачених Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

### Стаття 2. Свобода пересування та вільний вибір місця проживання в Україні

Громадянам України, а також іноземцям та особам без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, гарантуються свобода пересування та вільний вибір місця проживання на її території, за винятком обмежень, які встановлені законом.

Реєстрація місця проживання чи місця перебування особи або її відсутність не можуть бути умовою реалізації прав і свобод, передбачених Конституцією, законами чи міжнародними договорами України, або підставою для їх обмеження.

### Стаття 3. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

свобода пересування - право громадянина України, а також іноземця та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, вільно та безперешкодно за своїм бажанням переміщатися по території України у будь-якому напрямку, у будь-який спосіб, у будь-який час, за винятком обмежень, які встановлюються законом;

вільний вибір місця проживання чи перебування - право громадянина України, а також іноземця та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, на вибір адміністративно-територіальної одиниці, де вони хочуть проживати чи перебувати;

*{Абзац третій статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5492-VI від 20.11.2012}*

місце перебування - адміністративно-територіальна одиниця, на території якої особа проживає строком менше шести місяців на рік;

місце проживання - житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, в якому особа проживає, а також спеціалізовані соціальні установи, заклади соціального обслуговування та соціального захисту, військові частини;

*{Абзац п'ятий статті 3 в редакції Законів № 1673-VII від 02.09.2014, № 888-VIII від 10.12.2015}*

особа - фізична особа;

орган реєстрації - виконавчий орган сільської, селищної або міської ради, сільський голова (у разі якщо відповідно до закону виконавчий орган сільської ради не утворено), що здійснює реєстрацію, зняття з реєстрації місця проживання особи на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, на яку поширюються повноваження відповідної сільської, селищної або міської ради;

*{Абзац сьомий статті 3 в редакції Законів № 5088-VI від 05.07.2012, № 5492-VI від 20.11.2012, № 1673-VII від 02.09.2014, № 888-VIII від 10.12.2015}*

довідка про реєстрацію місця проживання - документ, який видається органом реєстрації особі за її вимогою та підтверджує реєстрацію місця проживання або місця перебування особи;

*{Абзац восьмий статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

документи, до яких вносяться відомості про місце проживання, - паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист;

*{Статтю 3 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 5088-VI від 05.07.2012; в редакції Закону № 1706-VII від 20.10.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 888-VIII від 10.12.2015, № 921-VIII від 24.12.2015}*

документ, до якого вносяться відомості про місце перебування, - довідка про звернення за захистом в Україні;

*{Статтю 3 доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015; в редакції Закону № 1973-VIII від 23.03.2017}*

реєстрація - внесення інформації до реєстру територіальної громади, документів, до яких вносяться відомості про місце проживання/перебування особи, із зазначенням адреси житла/місця перебування із подальшим внесенням відповідної інформації до Єдиного державного демографічного реєстру в установленому Кабінетом Міністрів України порядку;

*{Статтю 3 доповнено абзацом одинадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

реєстр територіальної громади - база даних, призначена для зберігання, обробки, використання визначеної цим Законом інформації, що створюється, ведеться та адмініструється органом реєстрації для обліку осіб, які проживають на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

*{Статтю 3 доповнено абзацом дванадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

зняття з реєстрації - внесення інформації про зняття з реєстрації до реєстру територіальної громади, документів, до яких вносяться відомості про місце проживання/перебування особи, із зазначенням адреси житла/місця перебування із подальшим внесенням відповідної інформації до Єдиного державного демографічного реєстру в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

*{Статтю 3 доповнено абзацом тринадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

#### **Стаття 4.** Законодавство про свободу пересування та вільний вибір місця проживання

Законодавство про свободу пересування та вільний вибір місця проживання складається з Конституції України, цього Закону, інших законів та міжнародних договорів України.

Якщо міжнародним договором України встановлено інші норми, ніж ті, що містяться у цьому Законі, застосовуються норми міжнародного договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

#### **Стаття 5.** Законні підстави перебування на території України

Законними підставами перебування на території України є:

для громадян України - належність до громадянства України;

для іноземців та осіб без громадянства - підстави, встановлені Законом України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства".

*{Абзац третій статті 5 в редакції Закону № 5088-VI від 05.07.2012}*

#### **Стаття 6.** Реєстрація місця проживання особи

Громадянин України, а також іноземець чи особа без громадянства, які постійно або тимчасово проживають в Україні, зобов'язані протягом тридцяти календарних днів після зняття з реєстрації місця проживання та прибуття до нового місця проживання зареєструвати своє місце проживання. Батьки або інші законні представники зобов'язані зареєструвати місце проживання новонародженої дитини протягом трьох місяців з дня державної реєстрації її народження. Реєстрація місця проживання особи здійснюється в день подання особою документів. Реєстрація місця проживання за заявою особи може бути здійснена органом реєстрації з одночасним зняттям з попереднього місця проживання.

У разі якщо особа не може самостійно звернутися до органу реєстрації, реєстрація може бути здійснена за зверненням її законного представника або представника на підставі довіреності, посвідченої в установленому законом порядку (далі - представник).

Для реєстрації особа або її представник подає органу реєстрації (у тому числі через центр надання адміністративних послуг):

письмову заяву;

документ, до якого вносяться відомості про місце проживання. Якщо дитина не досягла 16-річного віку, подається свідоцтво про народження;

квитанцію про сплату адміністративного збору;

документи, що підтверджують право на проживання в житлі, перебування або взяття на облік у спеціалізованій соціальній установі, закладі соціального обслуговування та соціального захисту, проходження служби у військовій частині, адреса яких зазначається під час реєстрації;

військовий квиток або посвідчення про приписку (для громадян, які підлягають взяттю на військовий облік або перебувають на військовому обліку).

У разі подання заяви представником особи додатково подаються:

документ, що посвідчує особу представника;

документ, що підтверджує повноваження особи як представника, крім випадків, коли законними представниками є батьки (усиновлювачі).

Реєстрація місця проживання особи за заявою законного представника здійснюється за згодою інших законних представників.

За бажанням батьків чи одного з них документи, передбачені цією статтею для реєстрації місця проживання дитини, можуть бути подані органам державної реєстрації актів цивільного стану під час проведення державної реєстрації народження дитини. Органи державної реєстрації актів цивільного стану в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, направляють зазначені документи органам реєстрації для реєстрації місця проживання новонародженої дитини.

Реєстрація місця проживання новонародженої дитини може здійснюватися також на підставі направлених органами соціального захисту населення даних, що зазначив законний представник, з яким постійно проживає дитина, у заяві про призначення допомоги при народженні дитини.

Забороняється вимагати для реєстрації місця проживання подання особою інших, ніж передбачених цією статтею, документів.

Особа може доручити в установленому законодавством порядку подати заяву про реєстрацію місця проживання відповідній посадовій особі виконавців послуг з управління (утримання) багатоквартирного будинку (гуртожитку), об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, житлово-будівельного кооперативу, управителя багатоквартирного будинку за місцем її проживання.

Реєстрація місця проживання здійснюється тільки за однією адресою. У разі якщо особа проживає у двох і більше місцях, вона здійснює реєстрацію місця проживання за однією з цих адрес за власним вибором. За адресою зареєстрованого місця проживання з особою ведеться офіційне листування та вручення офіційної кореспонденції.

У разі якщо нове місце проживання особи знаходиться в іншій адміністративно-територіальній одиниці, орган реєстрації після реєстрації такого місця проживання надсилає повідомлення про зняття особи з реєстрації відповідному органу реєстрації за попереднім місцем проживання особи в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі внесення під час реєстрації помилкових відомостей про особу орган реєстрації зобов'язаний на підставі поданих особою або її представником достовірних відомостей у день звернення внести необхідні зміни до документів, до яких вносяться відомості про місце проживання/перебування, реєстру відповідної територіальної громади із подальшим внесенням відповідної інформації до Єдиного державного демографічного реєстру в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

У разі прийняття рішення про зміну нумерації будинків, перейменування вулиць (проспектів, бульварів, площ, провулків, кварталів тощо), населених пунктів, адміністративно-територіальних одиниць, зміни в адміністративно-територіальному устрої на підставі відповідних актів вносяться зміни до реєстру територіальної громади, із збереженням попередніх даних, із подальшим внесенням цієї інформації до Єдиного державного демографічного реєстру в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

У випадку, передбаченому частиною тринадцятою цієї статті, зазначені відомості за бажанням особи вносяться до документів, до яких вносяться відомості про місце проживання/перебування. Такі відомості вносяться безоплатно.

Орган реєстрації у разі виявлення в реєстрі територіальних громад помилкових відомостей про особу повідомляє її про це у тридцятиденний строк з дня виявлення таких відомостей, а також звертається до особи з проханням надати достовірні відомості для внесення змін до відповідного реєстру та/або документів, до яких вносяться відомості про місце проживання/перебування. Орган реєстрації передає відповідну інформацію в установленому Кабінетом Міністрів України порядку для внесення змін до Єдиного державного демографічного реєстру.

Надання органами реєстрації та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, відомостей про місце проживання особи та інших персональних даних здійснюється виключно у випадках, передбачених законами України, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини або за згодою самої особи.

Особи, які не проживають за адресою, що зареєстрована як місце їх проживання, більше одного місяця і які мають невиконані майнові зобов'язання, накладені в адміністративному порядку чи за судовим рішенням, або призиваються на строкову військову службу і не мають відстрочки, або беруть участь у судовому процесі в будь-якій якості, зобов'язані письмово повідомити орган реєстрації про своє місце перебування.

Реєстрація та продовження реєстрації тимчасового перебування іноземців, осіб без громадянства здійснюються відповідно до законодавства про правовий статус іноземців та осіб без громадянства.

*{Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2756-VI від 02.12.2010, № 5088-VI від 05.07.2012, № 644-VII від 10.10.2013; в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}*

#### **Стаття 6<sup>1</sup>.** Особливості реєстрації місця проживання бездомних осіб

Бездомні та інші особи, які не мають постійного місця проживання, реєструються за адресою спеціалізованої соціальної установи, закладу соціального обслуговування та соціального захисту, створених органами місцевого самоврядування.

Подання заяви про реєстрацію, зняття з реєстрації місця проживання таких осіб у порядку і строки, встановлені цим Законом, покладається на відповідну спеціалізовану соціальну установу, заклад соціального обслуговування та соціального захисту, де проживають зазначені особи.

*{Закон доповнено статтею 6<sup>1</sup> згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

#### **Стаття 7.** Зняття з реєстрації місця проживання

Зняття з реєстрації місця проживання особи здійснюється на підставі:

заяви особи або її представника, що подається до органу реєстрації;

*{Абзац другий частини першої статті 7 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}*

судового рішення, яке набрало законної сили, про позбавлення права власності на житлове приміщення або права користування житловим приміщенням, про виселення, про визнання особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою;

свідоцтва про смерть;

паспорта або паспортного документа, що надійшов з органу державної реєстрації актів цивільного стану, або документа про смерть, виданого компетентним органом іноземної держави, легалізованого в установленому порядку;

інших документів, які свідчать про припинення:

підстав для перебування на території України іноземців та осіб без громадянства;

підстав для проживання або перебування особи у спеціалізованій соціальній установі, закладі соціального обслуговування та соціального захисту;

підстав на право користування житловим приміщенням.

Зняття з реєстрації здійснюється в день звернення особи. За заявою особи зняття з реєстрації може бути здійснено одночасно з реєстрацією нового місця проживання з урахуванням вимог, визначених частиною одинадцятою статті 6 цього Закону.

*{Частина друга статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

Зняття з реєстрації місця проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб, стосовно яких встановлено опіку чи піклування, здійснюється за погодженням з органами опіки і піклування.

Разом із заявою особа подає:

документ, до якого вносяться відомості про зняття з реєстрації місця проживання. Якщо дитина не досягла 16-річного віку, подається свідоцтво про народження;

*{Абзац другий частини четвертої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

військовий квиток або посвідчення про приписку (для громадян, які підлягають взяттю на військовий облік або перебувають на військовому обліку).

У разі подання заяви представником особи додатково подаються:

документ, що посвідчує особу представника;

документ, що підтверджує повноваження особи як представника (законного представника).

*{Частина п'ята статті 7 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}*

Зняття з реєстрації місця проживання особи за заявою законного представника здійснюється за згодою інших законних представників.

Особа може доручити в установленому законодавством порядку подати заяву про зняття з реєстрації місця проживання відповідній посадовій особі виконавців послуг з управління (утримання) багатоквартирного будинку (гуртожитку), об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, житлово-будівельного кооперативу, управителя багатоквартирного будинку за місцем її проживання.

*{Статтю 7 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

*{Стаття 7 в редакції Закону № 5088-VI від 05.07.2012}*

*{Статтю 8 виключено на підставі Закону № 5492-VI від 20.11.2012}*

*{Статтю 9 виключено на підставі Закону № 5492-VI від 20.11.2012}*

**Стаття 9<sup>1</sup>.** Підстави для відмови в реєстрації або знятті з реєстрації місця проживання

Орган реєстрації відмовляє в реєстрації або знятті з реєстрації місця проживання, якщо:

особа не подала передбачені цим Законом документи або інформацію;

у поданих особою документах містяться недостовірні відомості або подані нею документи є недійсними;

для реєстрації або зняття з реєстрації звернулася особа, яка не досягла 14-річного віку.

Рішення про відмову приймається в день звернення особи. Заява про реєстрацію чи зняття з реєстрації місця проживання повертається особі із зазначенням у ній причин відмови.

*{Закон доповнено статтею 9<sup>1</sup> згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

**Стаття 10.** Правила реєстрації місця проживання

Правила здійснення реєстрації місця проживання, форми необхідних для цього документів, порядок передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру встановлюються Кабінетом Міністрів України.

*{Стаття 10 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}*

**Стаття 11.** Повноваження органів реєстрації та державних органів у сфері реєстрації фізичних осіб

Орган реєстрації здійснює:

формування та ведення Реєстру територіальних громад;

реєстрацію та зняття з реєстрації місця проживання/перебування осіб у межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

передачу інформації та/або внесення у встановленому законом порядку відомостей про реєстрацію та зняття з реєстрації місця проживання/перебування до Єдиного державного демографічного реєстру.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері реєстрації фізичних осіб, здійснює:

узагальнення практики застосування нормативно-правових актів з питань реєстрації місця проживання, виявлення проблемних питань у сфері реєстрації місця проживання та розроблення шляхів їх вирішення;

розроблення проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері реєстрації місця проживання;

встановлення у межах своїх повноважень вимог до програмного забезпечення реєстрів територіальних громад та стандарти обміну даними між такими реєстрами.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері реєстрації фізичних осіб:

контролює дотримання органами реєстрації законодавства з питань реєстрації місця проживання;

надає методологічну та технічну допомогу у забезпеченні взаємодії між реєстрами територіальних громад;

вносить пропозиції щодо забезпечення формування державної політики у сфері реєстрації фізичних осіб та бере участь у розробленні проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері реєстрації фізичних осіб.

Облік громадян України, які проживають за межами України, ведеться закордонними дипломатичними установами України у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

*{Стаття 11 в редакції Законів № 5088-VI від 05.07.2012, № 888-VIII від 10.12.2015}*

#### **Стаття 11<sup>1</sup>. Адміністративний збір**

За реєстрацію, зняття з реєстрації місця проживання сплачується адміністративний збір:

у разі звернення особи протягом встановленого цим Законом строку - у розмірі 0,0085 розміру мінімальної заробітної плати;

у разі звернення особи з порушенням встановленого цим Законом строку - у розмірі 0,0255 розміру мінімальної заробітної плати.

У разі реєстрації місця проживання одночасно із зняттям з попереднього місця проживання адміністративний збір стягується лише за одну адміністративну послугу та зараховується до місцевого бюджету за новим місцем проживання.

*{Закон доповнено статтею 11<sup>1</sup> згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

#### **Стаття 11<sup>2</sup>. Реєстр територіальної громади**

Орган реєстрації для потреб реєстрації місця проживання відповідно до цього Закону формує та веде реєстр територіальної громади. Орган реєстрації є розпорядником відповідного реєстру територіальної громади.

Органи реєстрації здійснюють обмін відомостями між реєстрами різних територіальних громад для реєстрації та зняття з реєстрації місця проживання особи у разі її вибуття з однієї адміністративно-територіальної одиниці та прибуття до іншої адміністративно-територіальної одиниці в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Вимоги до збирання, зберігання, обробки, використання і захисту інформації у реєстрах територіальних громад визначаються законом.

До реєстру територіальної громади вносяться:

дані про особу:

прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові;

дата та місце народження;

місце проживання;

відомості про громадянство;

унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (якщо така інформація внесена до паспорта громадянина України);

дата реєстрації місця проживання;

прізвище, ім'я та по батькові представника, якщо він діє від імені особи, та відомості про документ, що посвідчує повноваження представника;

інформація про попереднє місце проживання;

дата зняття з реєстрації місця проживання (після вибуття особи);

найменування органу реєстрації, прізвище, ім'я, по батькові та посада особи, яка вносила записи до реєстру.

*{Закон доповнено статтею 11<sup>2</sup> згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

### **Стаття 11<sup>3</sup>. Доступ до реєстрів територіальних громад**

Доступ до інформації, що міститься у реєстрах територіальних громад, здійснюється з дотриманням вимог цього Закону, законів України "Про інформацію" та "Про захист персональних даних".

Службовим та посадовим особам розпорядників реєстрів та інших органів державної влади, що обробляють персональні дані, внесені до реєстрів, забороняється розголошувати персональні дані, що стали їм відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

Кожна особа має право на доступ до своїх персональних даних, внесених до реєстрів, а також інші права щодо своїх персональних даних, передбачені Законом України "Про захист персональних даних".

Доступ до реєстрів здійснюється виключно авторизовано, із збереженням інформації про службу або посадову особу, яка здійснювала запит, та час такого запиту.

Органу реєстрації заборонено передавати дані з реєстру територіальної громади третім особам з метою, не передбаченою цим Законом.

Обмін інформацією між органами реєстрації та іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування здійснюється за письмовою згодою особи з метою надання їй адміністративних послуг.

Передача персональних даних, внесених до реєстрів територіальних громад, органам державної влади, органам місцевого самоврядування без письмової згоди особи може здійснюватися лише у випадках, передбачених законом.

Дані реєстрів територіальних громад можуть використовуватися із статистичною або науковою метою, за умови їх знеособлення.

*{Закон доповнено статтею 11<sup>3</sup> згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}*

### **Стаття 12. Обмеження свободи пересування**

Свободу пересування відповідно до закону може бути обмежено:

у прикордонній смузі;

на територіях військових об'єктів;



у зонах, які згідно із законом належать до зон з обмеженим доступом;

на приватних земельних ділянках;

на територіях, щодо яких введено воєнний або надзвичайний стан;

на окремих територіях і в населених пунктах, де у разі небезпеки поширення інфекційних захворювань і отруєнь людей введені особливі умови і режим проживання населення та господарської діяльності;

на тимчасово окупованих територіях.

*{Частина першу статті 12 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 1207-VII від 15.04.2014}*

Свобода пересування обмежується щодо:

осіб, до яких відповідно до процесуального законодавства застосовано запобіжні заходи, пов'язані з обмеженням або позбавленням волі;

осіб, які за вироком суду відбувають покарання у вигляді позбавлення або обмеження волі;

осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, яким заборонено виїжджати за межі України без погодження з уповноваженим органом з питань пробації;

*{Частина другу статті 12 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016}*

осіб, які згідно із законодавством перебувають під адміністративним наглядом;

осіб, які згідно із законодавством про інфекційні захворювання та психіатричну допомогу підлягають примусовій госпіталізації та лікуванню;

осіб, які звернулися за наданням їм статусу біженця чи додаткового захисту і стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

*{Абзац частини другої статті 12 в редакції Закону № 5088-VI від 05.07.2012}*

іноземців та осіб без громадянства, які не мають законних підстав для перебування на території України;

осіб, яких призвано на дійсну строкову службу до Збройних Сил України та інших, утворених відповідно до законів України, військових формувань;

іноземців, які перебувають у складі військових іноземних підрозділів і які мають статус військового.

Свобода пересування може бути обмежена і в інших випадках, передбачених законом.

### **Стаття 13.** Обмеження вільного вибору місця проживання

Вільний вибір місця проживання обмежується в адміністративно-територіальних одиницях, які знаходяться:

у прикордонній смузі;

на територіях військових об'єктів;

у зонах, які згідно із законом належать до зон з обмеженим доступом;

на території, де у разі небезпеки поширення інфекційних захворювань і отруєнь людей введені особливі умови і режим проживання населення та господарської діяльності;

на територіях, щодо яких введено воєнний або надзвичайний стан;

на тимчасово окупованих територіях.

*{Частина першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 1207-VII від 15.04.2014}*

Вільний вибір місця проживання обмежується щодо:

осіб, які не досягли 14-річного віку;

*{Абзац другий частини другої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5088-VI від 05.07.2012}*

осіб, до яких згідно із процесуальним законодавством застосовано запобіжні заходи, пов'язані з обмеженням або позбавленням волі;

осіб, які за вироком суду відбувають покарання у вигляді позбавлення або обмеження волі;

осіб, які згідно із законодавством перебувають під адміністративним наглядом;

осіб, які згідно із законодавством про інфекційні захворювання та психіатричну допомогу підлягають примусовій госпіталізації та лікуванню;

іноземців та осіб без громадянства, які не мають законних підстав для перебування на території України.

**Стаття 14.** Оскарження рішень з питань свободи пересування, вільного вибору місця проживання, реєстрації місця проживання чи місця перебування особи, дій чи бездіяльності органів державної влади, посадових і службових осіб

Рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, посадових та службових осіб з питань свободи пересування, вільного вибору місця проживання, реєстрації місця проживання чи місця перебування особи можуть бути оскаржені в установленому законом порядку.

**Стаття 15.** Відповідальність за порушення вимог цього Закону

Особи, винні у порушенні вимог цього Закону, несуть відповідальність згідно із законом.

**Стаття 16.** Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Місце проживання особи, яке на день набрання чинності цим Законом підтверджувалося пропискою або було відповідно зареєстроване, вважається зареєстрованим.

Якщо особою була подана заява про зміну місця проживання до набрання чинності цим Законом, реєстрація місця проживання здійснюється за правилами, які діяли на момент прийняття цього Закону.

3. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів органів виконавчої влади.

**Президент України**

**Л.КУЧМА**

**м. Київ  
11 грудня 2003 року  
№ 1382-IV**

## Публікації документа

- **Урядовий кур'єр** від 15.01.2004 — № 7
- **Офіційний вісник України** від 23.01.2004 — 2004 р., № 1, стор. 23, стаття 4, код акта 27363/2004
- **Голос України** від 27.01.2004 — № 15
- **Відомості Верховної Ради України** від 09.04.2004 — 2004 р., № 15, стаття 232